

Nr 72

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till teckning av aktier i Aktiebolaget Ceaverken, m. m.; given Stockholms slott den 19 januari 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att Aktiebolaget Ceaverken, vars aktier ägs av staten, bygger ut sin fabriksanläggning i Strängnäs för en beräknad kostnad av 5,5 milj. kronor. Härigenom ernås en önskvärd förbättring av landets beredskap främst i fråga om röntgenfilm för sjukvårdens behov. För finansiering av utbyggnaden föreslås, att 2 milj. kronor anvisas för budgetåret 1962/63 till ökning av aktiekapitalet och att staten ställer garanti för lån till bolaget å samma belopp. Återstoden av medelsbehovet förutsättes bolaget täcka genom upplåning mot egna säkerheter.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 januari 1962.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, fråga om *teckning av aktier i Aktiebolaget Ceaverken, m. m.* och anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (bil. 12, punkt 128) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Teckning av aktier i Aktiebolaget Ceaverken för budgetåret 1962/63 beräkna ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Jag torde nu få upptaga detta ärende till förnyad behandling.

Inledning

Aktiebolaget Ceaverken började sin verksamhet år 1939 som ett privat företag. För att viss tillverkning av röntgenfilm och annat ljuskänsligt material främst för försvarets behov skulle säkerställas erhöll bolaget 1941 ett statligt lån av 600 000 kronor (prop. 1941: 163, SU 78, Rskr 205). Av beloppet tog bolaget i anspråk endast 400 000 kronor. Då risk förelåg att företaget skulle nedläggas på grund av bristande lönsamhet förvärvade staten 1943 samtliga aktier i bolaget (prop. 1943: 261, SU 178, Rskr 343). Värdet av aktierna, 100 000 kronor, avskrevs i statens räkenskaper. Bolaget åtnjöt under några år statligt stöd i form av särskilda anslag till upprätthållande av driften och till vissa forskningsarbeten.

År 1946 beviljade riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t ett investeringsanslag av 500 000 kronor till teckning av aktier i bolaget (prop. 1946: 303, SU 217, Rskr 441). Av beloppet användes 300 000 kronor för delbetalning av det år 1941 beviljade statslånet. I övrigt avskrevs lånet jämte på detsamma upplupen ränta. Återstoden av det anvisade beloppet avsågs för utvidgning av anläggningarna, komplettering av maskinutrustningen och förbättring av likviditeten. I propositionen anfördes bl. a., att bolagets kapacitet var otillräcklig för att fylla landets totala behov av ljuskänsligt material under en avspärrning. Frågan om att få till stånd en anläggning med full beredskaps-

kapacitet ansågs dock inte böra upptagas innan tillfälle lämnats bolaget att pröva sin konkurrensförmåga under fria marknadsförhållanden. Bolagets försäljningsverksamhet borde därvid bedrivas efter rent kommersiella principer. En utvidgning av lokalerna och viss komplettering av maskinutrustningen ävensom en finansiell rekonstruktion av bolaget ansågs vara en förutsättning för den fortsatta driften.

År 1952 ökades bolagets aktiekapital enligt beslut av riksdagen med ytterligare 1,3 milj. kronor (prop. 1952: 69, SU 64, Rskr 121). Kapitaltillskottet var avsett för investeringar i byggnader och maskiner samt för förstärkning av driftskapitalet. I propositionen framhölls bl. a. att bolagets kapacitet avsevärt ökats och att produkternas kvalitet — mot vilken vissa anmärkningar tidigare riktats — förbättrats därhän, att den kunde anses fullt tillfredsställande ur medicinsk synpunkt. Bolagets försäljningssiffror hade under 1951 kraftigt stegrats och verksamheten hade under detta år lämnat ett gott ekonomiskt resultat. Även om normala handelsförhållanden ännu icke i alla avseenden inträtt, hade likväl sådana erfarenheter vunnits, att frågan om bolagets fortsatta verksamhet kunde bedömas. Härvid kom beredskapsskälens fortfarande i förgrunden. Dessutom borde dock enligt propositionen beaktas att utvecklingen av bolagets verksamhet ur kommersiella synpunkter varit sådan, att bolaget borde betraktas som ett normalt långtidsföretag. Det i propositionen förordade utbyggnadsalternativet bedömdes medföra en tillverkningskapacitet, som var tillräcklig för att täcka sjukvårdens behov, under det att de militära kraven inte beräknades bli tillgodosedda i full utsträckning.

Om utvecklingen av bolagets verksamhet må i detta sammanhang vidare nämnas, att den fakturerade försäljningen steg successivt från drygt 1 milj. kronor per år i slutet av 1940-talet till ca 6,5 milj. kronor 1959. Efter viss tillbakagång 1960 har försäljningen åter ökat. Den uppgick 1961 till ca 7,3 milj. kronor. Närmare uppgifter om verksamheten under senare tid har sedan 1959 årligen lämnats i bilaga 12 till statsverkspropositionen (1959: s. 4, 1960: s. 4, 1961: s. 4, 1962: s. 6).

Framställning från Aktiebolaget Ceaverken

Aktiebolaget Ceaverken hemställer i skrivelse den 27 september 1961, att 6 milj. kronor ställes till bolagets förfogande för utbyggnad av dess nuvarande fabriksanläggning och för ökning av rörelsekapitalet. Till skrivelserna är som bilaga fogad en uppställning över kostnaderna för utbyggnaden m. m. Av denna uppställning må här följande sammandrag återgivas.

	Kronor
Fabriksbyggnad, 16 000 m ³	1 920 000
Markförvärv	50 000
Gjutmaskin, dubbel bredd	2 150 000
Lufttorkanläggning	300 000

	Kronor
Filter för luftrening	75 000
Skär- och falsmaskiner	415 000
Luftkonditioneringsanläggning	90 000
	<hr/>
	5 000 000
Oförutsett 10 %	500 000
Erforderlig ökning av rörelsekapitalet	500 000
	<hr/>
	6 000 000

Av det begärda beloppet, 6 milj. kronor, erfordras enligt skrivelsen 4 milj. kronor under budgetåret 1962/63 och 2 milj. kronor under budgetåret 1963/64. Bolaget räknar med att byggnadstiden torde komma att uppgå till ca 18 månader och att gjutmaskinen ej torde kunna levereras inom kortare tid än 12 månader.

Bolaget erinrar i sin skrivelse inledningsvis om det av 1952 års riksdag fattade beslutet om höjning av aktiekapitalet med 1,3 milj. kronor till 1,9 milj. kronor samt framhåller, att fabriksanläggningen moderniserats i enlighet med det därvid godkända förslaget. Sedermera har bolaget med självfinansiering investerat ca 1,9 milj. kronor för att bl. a. möjliggöra en fortlöpande förbättring av bolagets produkter. Varken den av riksdagen beslutade medelsanvisningen eller den av bolaget gjorda investeringen har möjliggjort någon ökning av bolagets kapacitet. Bolagets försäljning inom landet av röntgenfilm för sjukvårdens behov har under senare år legat på en tämligen konstant nivå, sedan numera det tekniskt möjliga produktionstaket uppnåtts. Förbrukningen av sådan film har däremot varit i ständigt stigande. Bolagets andel har sålunda successivt minskat. Vid en bedömning av produktionen ur beredskapssynpunkt finner man, att bolaget, som beräknas år 1955 ha kunnat täcka ca 50 procent av sjukvårdens behov av röntgenfilm, år 1970 endast kommer att kunna täcka ca 25 procent av nämnda behov. För att bolaget skall kunna följa med i utvecklingen och svara för en godtagbar beredskap är det nödvändigt att produktionsapparaten snarast utbygges. Genom att anskaffa ytterligare en gjutmaskin med större kapacitet jämte tillhörande utrustning, skulle bolaget helt kunna svara för beredskapen såväl för röntgenfilm som för fotopapper.

Även ur lönsamhetssynpunkt får en snar utvidgning av fabriken anses erforderlig. Någon ökning av produktionen är icke för närvarande möjlig, då treskiftsdrift redan sedan länge tillämpas. För att möta ökade tillverkningskostnader erfordras en gjutmaskin med så stor kapacitet, att den vid tvåskiftsdrift svarar mot en väsentligt ökad försäljning. Det framstår därför som önskvärt, att bolaget får anskaffa en gjutmaskin, som under ett arbetsskift kan producera lika mycket som den nuvarande maskinen med tre skift.

En av förutsättningarna för att bolagets tillverkning i fortsättningen skall kunna hävda sig mot den utländska konkurrensen är att filmens kvalitet

fortlöpande kan förbättras i takt med röntgenologins utveckling. En sådan kvalitetsförbättring synes inte kunna ske med nuvarande förfarande för filmens torkning. Att bygga om den nuvarande torkanläggningen synes ur ekonomisk synpunkt inte försvarbart. En modern s. k. kanaltork bör därför byggas i samband med att en ny gjutmaskin med dubbel arbetsbredd anskaffas.

Förutom tillverkning av medicinsk röntgenfilm har bolaget på sitt tillverkningsprogram teknisk röntgenfilm, tandfilm, skärmbildsfilm, fototeknisk film (grafisk film) samt såväl negativt som positivt fotopapper. Genom att anskaffa en ny gjutmaskin blir det möjligt att friställa den gamla gjutmaskinen för både försök och utvecklingsverksamhet. Dessutom kommer den gamla maskinen att utgöra en behövlig reserv för filmproduktionen.

Slutligen framhålles i skrivelsen att bolaget, som redan med intjänade medel successivt verkställt investeringar till avsevärda belopp, inte disponerar över erforderliga medel för den nu föreslagna utbyggnaden.

Yttranden

Över Aktiebolaget Ceaverkens framställning har yttranden avgivits av statskontoret, chefen för försvarsstaben, medicinalstyrelsen och medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, centrala sjukvårdsberedningen, Svenska landstingsförbundet samt sjukvårdsstyrelserna i Stockholm och Göteborg.

Samtliga remissinstanser finner motiverat, att bolagets produktionskapacitet utvidgas. Bolagets framställning tillstyrkes i princip i flertalet remissyttranden. Härvid åberopas huvudsakligen beredskapsskäl. *Statskontoret* anser emellertid, att det för avvägning ur beredskapssynpunkt av verksamhetens omfattning bör föreligga närmare kännedom om röntgenfilmens lagringsbeständighet. I avvaktan på en undersökning härom bör enligt ämbetsverkets mening beslut icke fattas om den ifrågasatta utbyggnaden av Ceaverken.

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd erinrar om att nämnden år 1951 tillstyrkte ett förslag till utbyggnad av Ceaverken, som bl. a. innebar att ytterligare en gjutmaskin skulle anskaffas. Vidare framhåller nämnden, att sjukvårdens förbrukning av röntgenfilm och röntgenpapper, som år 1950 var 327 000 m², år 1960 hade ökat till 650 000 m². Det är enligt nämndens mening uppenbart att bolagets produktionskapacitet i dag ej är tillfredsställande ur beredskapssynpunkt, även om man i ett beredskapsläge torde kunna inskränka förbrukningen av röntgenfilm. Vissa beredskapslager av färdig röntgenfilm har upplagts, men dessa täcker behovet endast för en mycket kort tid. På grund av filmens korta hållbarhetstid måste omsättningstakten av lagren hållas mycket hög. Ökad lagerhållning av färdig röntgenfilm medför därför risk för betydande kassation. Nämnden finner det ur såväl drifts-ekonomiska som beredskapsmässiga synpunkter angeläget att bolagets pro-

duktion kan ökas i takt med förbrukningen inom landet. Vidare framhåller nämnden, att risk för driftsavbrott föreligger, så länge bolaget förfogar över endast en gjutmaskin, och att denna risk ökar genom att maskinen köres i treskift. Enligt nämndens mening talar sålunda mycket starka skäl för en utvidgning av Ceaverkens verksamhet i föreslagen omfattning. Även *medicinalstyrelsen*, som hänvisar till sjukvårdsberedskapsnämndens yttrande, tillstyrker bolagets framställning.

Bolagets nuvarande maximala produktion motsvarar enligt *riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap* inte tillnärmelsevis krigsbehovet för sjukvården. Nämnden finner det ur beredskapssynpunkt synnerligen angeläget, att bolagets kapacitet ökas så att såväl sjukvårdens som totalförsvarets övriga behov kan säkerställas under krig eller avspärrning. För att den ifrågasvarande utbyggnaden skall bli av fullt värde ur beredskapssynpunkt fordras emellertid en väsentlig ökning av lagerhållningen av för filmproduktionen erforderliga råmaterial. En sådan lagerökning är förhållandevis kapitalkrävande, men kostnaderna skulle bli väsentligt högre om man skulle söka uppnå motsvarande beredskap genom att lagra färdig film. Därtill kommer, att röntgenfilm normalt inte tål längre lagring än omkring ett halvt år och att ökad lagerhållning av den färdiga filmen sålunda skulle medföra stora omsättningsförluster. Riksnämnden anser det vidare vara ett önskemål att tillverkningen kan ske i lokaler som är skyddade mot bombanfall och beskjutning.

Chefen för försvarsstaben anser, att den av bolaget föreslagna utvidgningen av verksamheten tillgodoser ett angeläget krav inte minst från krigsmaktens synpunkt och att produktionsapparaten därför bör utbyggas i den omfattning bolaget föreslagit.

Centrala sjukvårdsberedningen konstaterar, att bolagets verksamhet under det senaste världskriget var av avgörande betydelse för landets försörjning med röntgenfilm. Det står enligt sjukvårdsberedningen klart, att en modernisering av maskinparken är nödvändig därest företagets produkter även framdeles skall kunna konkurrera med de utländska.

Svenska landstingsförbundet, som starkt understryker betydelsen ur beredskapssynpunkt av en inhemsk tillverkning av röntgenfilm, framhåller att åtskilliga sjukhus i betydande omfattning använder ceafilm. Genom landstingens inköpscentral förmedlas årligen ceafilm för ca 2 milj. kronor. Det måste under sådana förhållanden betecknas som ett landstingsintresse att möjligheter finns att erhålla ceafilm av god kvalitet och i tillräcklig omfattning.

Under förmälan att Ceaverken svarar för ca 50 procent av stadens filmförbrukning finner *sjukvårdsstyrelsen i Stockholms stad* det synnerligen angeläget att bolaget kan följa med i utvecklingen och i fråga om såväl kvalitet som priser hävda sig mot den utländska konkurrensen. En utbyggnad enligt förslaget finner styrelsen skapa goda förutsättningar för att bolaget skall kunna öka sin andel av den svenska marknaden. *Sjukvårdsstyrelsen i Göteborg* tillstyrker bolagets förslag under åberopande av en av stadens sjuk-

vårdsdirektör upprättad promemoria. Häri beröres bl. a. konkurrens- och kvalitetsfrågorna. Av promemorian framgår, att bolagets försäljning av röntgenfilm till styrelsen under åren 1958—1960 sjunkit. Anledningen härtill var, att filmens kvalitet inte följt den snabba utveckling, som betingas av den moderna apparaturen vid sjukhusens röntgenavdelningar och efter vilken de stora utländska företagen anpassat sin tillverkning. Bolaget är numera i viss mån på väg att inhämta det försprång nämnda företag skaffat sig och sjukvårdsstyrelsens inköp av ceafilm har under 1961 ökat väsentligt. I promemorian understrykes nödvändigheten av att landet förfogar över ett företag, som kan tillgodose behovet av fullgod röntgenfilm i en beredskapssituation. Detta kan inte ske, om inte inom landet redan under normala förhållanden finnes ett företag, som är i stånd att följa med i utvecklingen och konkurrera med de stora utländska filmtillverkarna. Härför erfordras enligt promemorian maskiner av modernaste slag. Vidare har Ceaverken icke möjlighet att utan en stor kapacitet hävda sig varken ifråga om priser eller leveranser.

Den gjorda kostnadsberäkningen har i regel inte prövats av remissinstanserna. *Centrala sjukvårdsberedningen* finner dock skäl antaga, att kostnaderna beträffande maskiner kan nedbringas något genom utnyttjande av svenska firmor, när så är möjligt. Vidare tillstyrker såväl *medicinalstyrelsen* som *sjukvårdsberedskapsnämnden* ytterligare rörelsekapital endast under förutsättning att kapitalbehovet hänför sig till den föreslagna utbyggnaden.

Statskontoret, som finner att bolagets verksamhet hittills utvecklats tillfredsställande, anför vissa synpunkter på bolagets framtida lönsamhet. Det synes ämbetsverket tveksamt om den inkomststegring, som erfordras för förräntning och amortering av ifrågavarande kapitalinvestering, skall med hänsyn till rådande labila prisläge kunna ernås inom rimlig tid, även om bolaget kan öka sin avsättning av röntgenfilm i takt med den ökande förbrukningen.

Departementschefen

Det statsägda Aktiebolaget Ceaverken är det enda företag i landet, som tillverkar röntgenfilm och annat ljuskänsligt fotografiskt material. Bolaget var då det började sin verksamhet ett enskilt företag. Då det 1943 övertogs av staten var syftet att tillverkningen av bl. a. röntgenfilm skulle säkerställas under krigsåren. Genom riksdagsbeslut 1946, vilket i huvudsak innebar en finansiell rekonstruktion av företaget, gavs företaget möjlighet pröva sin konkurrensförmåga under fria marknadsförhållanden. Sedan vissa svårigheter med avseende å produkternas kvalitet övervunnits, befanns bolaget ha förutsättningar att hävda sig på marknaden. Genom kapitaltillskott 1952 erhöll bolaget finansiellt underlag för att vidmakthålla tillverkningen vid den uppnådda nivån, såväl volym- som kvalitetsmässigt. Den produktionskapacitet som härvid fixerades bedömdes tillräcklig för att säkerställa sjukvårdens dåvarande beredskapsbehov av röntgenfilm.

Aktiebolaget Ceaverken har nu framlagt förslag om utbyggnad av bolagets fabriksanläggning, som är belägen i Strängnäs, till avsevärt större produktionskapacitet. Kostnaderna härför beräknas till 5,5 milj. kronor, vartill kommer erforderlig förstärkning av rörelsekapitalet med 0,5 milj. kronor. Till stöd för framställningen anför bolaget i främsta rummet beredskaps-skal. De myndigheter, som närmast ansvarar för beredskapen på ifrågava-rande område, nämligen medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd — till vars uppfattning medicinalstyrelsen ansluter sig — och riksnämnden, numera överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, har tillstyrkt för-slaget. Beträffande denna beredskapsfråga har i huvudsak följande synpunk-ter framkommit.

Under de nära tio år, som förflutit sedan Aktiebolaget Ceaverkens verk-samhet senast var föremål för statsmakternas bedömning, har bolagets för-säljning inom landet av röntgenfilm successivt ökat. Bolaget har också kun-nat upparbeta en inte oväsentlig exportförsäljning. På senare tid har för-säljningen dock uppnått den gräns, som är betingad av företagets tek-niska produktionskapacitet. Bl. a. framgår av föreliggande handlingar, att bolagets enda gjutmaskin för tillverkning av röntgenfilm f. n. drives i tre skift. Någon ytterligare ökning av den inhemska produktionen av sådan film synes inte vara möjlig med nuvarande tekniska utrustning.

Förbrukningen av röntgenfilm för bl. a. sjukvårdsändamål inom landet har samtidigt stigit avsevärt och fortsatt stegring kan förutses. Bolagets and-el i tillförseln av röntgenfilm till den svenska marknaden har alltså, sedan den tillgängliga produktionskapaciteten helt tagits i anspråk, nedgått i motsvarande mån och väntas minska ytterligare. Vår beredskap på ifråga-varande område har sålunda försvagats relativt sett. Av sjukvårdens behov av röntgenfilm år 1955 kunde ungefär hälften täckas genom bolagets pro-duktion. År 1970 beräknas behovstäckningen ha nedgått till endast en fjärdedel.

Till viss grad kan beredskapen i fråga om försörjningen med röntgen-film liksom på andra områden upprätthållas genom lagring. Statskontoret fäster uppmärksamheten härvid och anser, att frågan om röntgenfilmens lagringsbeständighet bör utredas innan beslut om utbyggnad fattas. Även sjukvårdsberedskapsnämnden och riksnämnden för ekonomisk försvars-beredskap har berört lagringsfrågan och därvid framhållit, att filmen kan lagras endast under begränsad tid, omkring ett halvt år. En ökad lagerhåll-ning medför på grund härav risk för stora omsättningsförluster. Lagring av färdig röntgenfilm är vidare enligt riksnämnden betydligt mera kapitalkrä-vande än lagring av råvaror för tillverkningen.

Den redan inträffade och ännu pågående försvagningen av vår beredskap i fråga om försörjningen med röntgenfilm är enligt min mening betänklig. En starkare beredskap synes inte i detta fall på ett betryggande sätt kunna ernås genom ökad lagerhållning av färdig röntgenfilm. Med hänsyn till det anförda synes det mig nödvändigt, att Aktiebolaget Ceaverkens anläggning utbygges till ökad produktionskapacitet, så att vår beredskap på ifrågava-

rande område återställes och om möjligt ytterligare förbättras. En förutsättning för att nämnda ändamål med utbyggnaden skall uppnås är att beredskapslagringen av råvaror för röntgenfilmtillverkning ökas i viss utsträckning. Det bör ankomma på överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap att vidtaga erforderliga åtgärder i detta hänseende.

Vid remissbehandlingen har framställts önskemålet, att Aktiebolaget Ceaverkens produktion förläggas till bombsäkra lokaler. Framhållas må emellertid, att beredskapssyftet med ifrågavarande verksamhet, såvitt angår säkerställande av viss försörjning vid importavspärning, tillgodoses även om tillverkningen som nu är fallet bedrivs i vanliga fabrikslokaler ovan jord. Att anordna skyddade lokaler för fabrikationen medför betydande merkostnader och är motiverat allenast med hänsyn till det fall att Sverige indrages i krig. Med beaktande av här angivna synpunkter är jag inte för min del beredd att tillstyrka åtgärder för att tillgodose ifrågavarande önskemål.

Statskontoret har i sitt remissyttrande funnit tveksamt huruvida bolagets verksamhet kan bli lönsam efter den planerade utbyggnaden. Med anledning härav kan framhållas, att preliminära kalkyler, som jag under hand fått del av, tyder på att ur lönsamhetssynpunkt betryggande driftsresultat bör kunna uppnås, förutsatt att bolagets försäljning kan ökas i viss takt med bibehållande av nuvarande produktpriser. Med hänsyn till marknadens fortgående expansion torde förutsättningar föreligga härför. Det kan vidare erinras om att bolagets hittillsvarande verksamhet lämnat godtagbara resultat ur ekonomisk synpunkt. Det är då att märka, att bolagets anläggning i väsentliga delar är föråldrad och föga ägnad för en produktion, som ur såväl kostnads- som kvalitetssynpunkt har att möta de anspråk som numera ställes. De investeringar, som nu föreslås, innebär bl. a. att bolagets produktionskapacitet ökas och att dess tekniska utrustning på viktiga punkter anpassas till teknikens nuvarande nivå. Därigenom bör det vara möjligt för bolaget att genomföra en sådan rationalisering av verksamheten, att kostnaderna kan nedbringas. Det finns därför goda skäl utgå från att bolagets konkurrensförmåga stärkes genom ifrågavarande åtgärder.

Vid remissbehandlingen har i stort sett inte framkommit några väsentliga erinringar mot omfattningen av den föreslagna utbyggnaden eller mot de gjorda kostnadsberäkningarna. Bolagets förslag bör också enligt min mening ligga till grund för utbyggnadens genomförande. Föreliggande besparingsmöjligheter bör emellertid beaktas där det kan ske utan att produktionens effektivitet och kvalitet eftersättes. Av det för utbyggnaden m. m. beräknade beloppet, 6 milj. kronor, torde 2 milj. kronor böra ställas till förfogande i form av aktiekapital. Medel för ändamålet bör anvisas för budgetåret 1962/63. Övriga erforderliga medel för utbyggnaden får av bolaget anskaffas genom upplåning. Den lånesäkerhet bolaget kan erbjuda torde emellertid vara otillräcklig för den erforderliga kapitalanskaffningen. För att möjliggöra upplåningen bör därför staten ställa garanti för en del av lånebeloppet. Jag förordar, att garantiåtagandet får gälla för lån av högst 2 milj. kronor med en löptid av högst tjugo år. Medgivande att ikläda sta-

ten ifrågavarande garantiförbindelse torde böra utverkas hos riksdagen. Övriga för utbyggnaden m. m. erforderliga medel, enligt föreliggande beräkningar 2 milj. kronor, torde få av bolaget upplånas mot säkerhet i den egendom som nu finns och vid utbyggnaden tillföres bolaget.

Under åberopande av vad sålunda anförs hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Teckning av aktier i Aktiebolaget Ceaverken för budgetåret 1962/63 under kapitalbudgeten, fonden för statens aktier, anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor;

samt att medgiva, att staten ställer garanti för lån till Aktiebolaget Ceaverken intill ett belopp av högst 2 000 000 kronor.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Torbjörn Lindvall